

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de Jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.

iar pentru comitele școlare și paritc. 150 lei.

Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Vacanța școlară săptămânală.

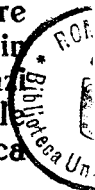
În două numere ale revistei noastre am arătat cauzele, cari contribuiesc la frecventarea neregulată a școlii din partea copiilor și în legătură cu aceste am dat și soluțiile de îndreptare a răului.

Ca o complectare a celor scrise cu acel prilej află de bine să mai ating astăzi și chestia vacanței săptămânale dela școlile noastre primare românești.

Până când n'a intrat în vigoare Regulamentul școlar din Vechiul-Regat, școlile primare românești din Ardeal de comun aveau vacanță de peste săptămână Miercurea și Sâmbăta după amiazi. Se încuviința însă și o zi întreagă de vacanță săptămânală, aleasă după buna chibzuință a comitetului școlar respectiv.

Cu introducerea Regulamentului din Vechiul-Regat s'a impus și școlilor de aci ca vacanță săptămânală *Joia după amiazi*.

Din experiență însă pot spune, că zilele aceste de vacanță n'au fost și nu sunt nici astăzi potrivite. Dintre cele două jumătăți de zile de vacanță săptămânală din trecut era doar într'o tâta bună Sâmbăta după amiazi, întrucât atunci se puteau spăla și unicele hăinuțe ale multor copii de școală săraci, așa că pe Duminică

erau și bieții de ei primeniți cu haine curate ca toată lumea. Vacanța nouă săptămânală de Joia după amiază nu face nici atâta.

S'a adevărit într'atâtea rânduri că lipsa frânge egea. Așa și cu vacanțele noastre școlare de peste săptămână. Inzădar s'a statorit prin regulament cutare și cutare zi din săptămână de vacanță școlară, fiindcă țaranii noștri își sustrag copiii dela școală și în alle zile din săptămână, cum au ei lipsă și trebuință mai mare.

Astfel am constatat, că cele mai multe absentări dela școală se întâmplă de comun în zilele, când în localitate ori în comunele din împrejurime se face târg de săptămână. În zilele aceste copiii lipsesc cu gră-mada. Unii sunt duși cu părinții lor la târg ca să li-se cumpere bună oară haine ori să ajute părinților ca să ducă la târg niște cereale, poame, vite etc. din care să facă bani pentru lipsele traiului. Alți copii sunt lăsați acasă, ca să îngrijească în lipsa părinților plecați la târg de frățiorii lor mai mici pentruca aceștia să nu se aprindă ori să cadă în fântână etc. etc.

Sunt aci lipse arzătoare, cari trebuiesc satisfăcute în grabă. De aceea oamenii noștri calcă în picioare legi și regulamente fie aceste ori cât de severe.

Și am mai aflat, că în zilele aceste de târg și învățătorii lipsesc des dela școală. Autoritățile școlare competente, potrivit dispozițiilor legii, aplică învățătorilor pentru aceste absentări anumite pedepse. Dar cu toate aceste absentările din aceste zile nu prea încetează. Nu, pentrucă și învățătorii sunt oameni, ca atare își au și ei lipsele și nevoile lor proprii. Așa și ei trebuie să se provadă cu hrană, îmbrăcăminte, să-și caute copiii de pe la școale etc. etc. Lucrurile aceste și le pot îndeplini și ei mai ușor în zi de târg, când se găsesc mai din abundența cele necesare și când ei pot face drumul cu căruța preotului, primarului sau al altui fruntaș din sat, căci cei mai mulți dintre ei sunt oameni săraci încât nu se pot aproviziona pe timp mai îndelungat și nici nu au mijloaca de transport

așa că sunt siliți bieții de ei să se folosească de prilejul pe care l'ă dau ziua aceea de târg săptămânal.

De aceea eu aș face propunerea, ca prin oare-care dispoziție ministerială să se statorească o zi întreagă de vacanță săptămânală, care să fie fixată pe ziua în care se ține târg de săptămână la care aleargă populația respectivei comune. Așa de pildă pentru *Aiud și jur* să se statorească zi de vacanță *Joia*, fiindcă în ziua aceea se ține târg de săptămână; pentru *Uioara și jur Vinerea*, pentru *Teiuș și jur Miercurea*, și așa mai departe. Introducerea acestei zile de vacanță n'ar înlimpina nici-o greutate deoarece orarul se poate înlocui și executa cu ușurință și în cele cinci zile de lucru ce ne rămân la dispoziție.

Tot așa n'ar putea suferi de aci nici laturea ce privește uniformitatea legilor și regulamentelor școlare. Nu, pentrucă nu e recomandabil să se impună și aplice tuturor școlilor, în toate cazurile, aceleași dispozițiuni, fiindcă nici împrejurările între cari funcționează aceste școli nu sunt totdeauna de aceeași natură. Trebuie deci să se lase adeseori oarecare libertate în alegerea mijloacelor de administrare interioară a școlilor.

Am toată convingerea, că prin fixarea vacanței școlare pe ziua de târg săptămânal se va îmbunătăți mersul învățământului. Atunci mulți copii și învățători nu vor lipsi pe săptămână $1\frac{1}{2}$ zile, ci numai o singură zi, când va fi vacanța. În cele cinci zile de școală părinții își vor trimite acolo copiii mai regulat ca până acuma, fiindcă în ziua aceea întreagă liberă își vor putea îndeplini cu ei multe lucrări, așa că nu vor fi siliți să-i rețină acasă.

Învățătorii de asemenea își vor vedea mai bine și mai cu drag de școală, fiindcă având peste săptămână o zi întreagă liberă, pe lângă că își vor putea face și ei năcazurile, zic, se vor mai putea recrea și pregăti mai bine pentru greaua lor slujbă de învățători ai neamului.

Marian Sasu.

O mucenică a școlăii: Ștefania Georgescu.

A murit în spitalul din Balș învățătoarea Ștefania Georgescu, din comuna Mărgăritești. A murit fiindcă era învățătoare și ținuse să fie învățătoare cu orice preț. Și a fost, cu prețul vieții. Țărani, ai căror copii era trimisă să-i lumineze, au ucis-o banditește cu cuțitele. Căci mai avem, slavă Domnului destui țărani cari preferă binefacerilor cărții, serviciile pe care copilașii lor li le pot aduce pascând o capră prin șanțul șoselei ori păzind un cârd de găște lângă râu. Ucigașii Ștefaniei Georgescu, țărani din comuna Mărgăritești, sânt dintre aceștia. Ei au refuzat să-și trimită copii la școală care, după normele bune ale democrației, e obligatorie. Învățătoarea conștiincioasă, le-a aplicat amenzi prevăzute de legea învățământului, amenzi care, se știe sunt destul de reduse și neînsemnate. Țăranii, infurțiați, s'au răzbunat: au năvălit noaptea în casă în biata odaie sărăcăcioasă ținută cu chirie de „domnișoară” și i-au ciopărit trupul cu cuțitele. Binefăcătoarea sufletească a satului care slujea în sărăcie ingerului luminii, a fost socotită drept dușmancă de moarte și a fost ucisă.

Sancta simplicitas! Inconștiența criminalilor e atât de masivă în cât fapta lor provoacă nu revoltă, ci milă. O milă imensă față de toți aceia cari, fie împungând cu sulița pe Isus răstignitul, fie aducând croșnia de vreascuri să crească flăcările sub tălpile lui Huss, fie înfigând cuțitele în trupul Ștefaniei Georgescu, și-au ucis cu neștiință binefăcătorii.

Sancta simplicitas, — Profundă ca besna, vârtoasă ca piatra, fioroasă ca haosul! Câte milenii vor mai trece până când democrația să transforme besna în lumină, piatra în cristal, haosul în cosmos?

Dar întâmplarea dela Mărgăritești nu trebuie să rămână un simplu fapt divers. Ea nu e un fapt divers. Învățătoarea care s'a sfârșit sub loviturile cuțitelor e o martiră, e o sfântă a școlăii românești, ministerul instrucției trebuie să cugete puțin asupra acestei crime și să organizeze pentru lumea școlară cultul mucenicei Ștefania Georgescu, care a suferit moarte martirică pentru răspândirea învățaturii. Chipul ei trebuie răspândit în toate școlile primare să le împodobească pereții. Istoria ei trebuie să figureze în orice carte de citire pentru ca învățătorii să-i știe exemplul, copiii să-i cunoască jertfa, iar părinții lor să învețe greșala inocenților criminali din Mărgăritești.

Ștefania Georgescu să fie înfățișată ca o sfântă a școlăii românești. E de nădăjduit că un asemenea cult va avea darul să edifice și pe învățători și pe copii și pe părinți.

„Lamura“

Nichifor Grainic.

LA VECERNII; ÎN SAT...

Glas duios de clopot; colindă largul zării... În lângiri, în murmur sfânt; ca ritmul unei rugăciuni s'aude toaca...

Glas duios de clopot se'nalță la porțile Divinității și cere îndurare...

Buzele trudite îngână rugăciuni; în bisericuța de pe deal se cântă psalmii preamăririi...

Pace și mulțumire așterne seara în sufletele osteniților și se gândesc la ziua Domnului...

În sat s'aude clopotul... mâine e Duminică! Stăpânul pământului legat de glie; își aduce aminte de cel ce a șaptea zi a sfârșit pământul...

Moșneagul își descopere plețele cărunte și ochii spălăticiși se pierd spre înălțimi...

Glasul de clopot a șaptea zi, când soarele se lasă trezește în sufletele împetrite milă și Slujitorii Satanei înjură numele creatorului...

În palate mari nu străbate glasul de clopot; acolo-i veselie, dar în colibe apăsate sub greul mut al vremii cântul adorării aduce mângăere și credincios, săracul, aprinde tămâe la icoana Maicii Domnului...

Simbol al sfârșitului și semn al învierii! mai are sărbătoare la cei mici; la copiii legați de humă!

Noi cei mari ne-am îngropat credința în măreția noastră...

În sat e fericire și'nălțare sufletească; cântecul de clopot se frământă între păreții căsuțelor și slujbașul pământului meditează în limba lui...

La noi între cetății nu s'aude la vecernii glasul de clopot...

O întrebare, care așteaptă grabnic răspuns.

Intro comună, nu împoartă numele, au fost 2 comproprietari la o moșie de 504 jug. având clădirile necesari, pentru purtarea economiei. Unul avea $\frac{7}{8}$ care este absentcist și altul avea $\frac{1}{8}$ parte din tot.

Amândoi însă nu locuiau în comună ci în alta unde aveau și acolo moșie.

În urma legii agrare se expropriază tot esternal celei moșii rămânând numai clădirile și viia plantată partea $\frac{1}{8}$ a aceluia care nu este absentcist.

Clădirile au fost cerute pentru școală încă din 1923. dar nu s'a primit nici un rezultat. Între timp clădirile se vând de proprietar unui particular. Locuitorii comunei cer Casei Centrale de improprietărire să-și exercite dreptul de preempțiune în baza art. 47 din legea agrară. Unii zic că aici nu e cazul a se aplica art. 47. Răspunsul rog a se da:

Proprietarul cu $\frac{1}{8}$ parte a putut vinde toate clădirile sau numai partea lui? Comisiunea județeană a putut să-i dea și partea absentcistului 718 cu ocaziunea defalcării lui ca celui cu $\frac{1}{8}$ parte?

În cazul de față poate Casa Centrală de improprietărire aplica art. 47 din legea agrară cu privire la conace fiind moșia în întregime expropriată?

Primească toți cei ce se interesează, de o cauză sfântă binecuvântările celui atât puternic.

Cum se măsoară lemnele.

Revista franceză „Școala și Viața” dă următoarea regulă pentru măsuratul buștenilor:

Trunchiul trebuie curățit de crângi. I se măsoară lungimea cu metrul. Se măsoară cu o ață (sau metrul de panglică) circumferința mijlocie a trunchiului cu coajă cu tot. Se înmulțește această lungime încăodată cu ea însăși. După aceea se înmulțește cu lungimea bușteanului. Rezultatul aflat se înmulțește cu 0,0796. Adică după formula următoare:

$$Cx \cdot Cx \cdot L \cdot 0,0796 = \dots \text{ metri cubi.}$$

Rezultatul va fi acelaș dacă produsul circumferinței cu încă odată circumferința și cu lungimea trunchiului, îl vom împărți la $4 \times 3,1416$, — după formula această M. C. . . = $\frac{Cx \cdot Cx \cdot L}{4 \times 3,1416}$

Partea oficială.

Revizoratul școlar al județului Alba de Jos.

No. 3123/1925. *Către toate direcțiunile școlaelor primare de stat.*

Vă comunicăm Ord. Ministerului Instrucțiunii No. 58956-1925 spre știre și stricta conformare:

Cu ocazia inspecțiilor la școli cât și din informațiile primite se constată o mulțime de abateri cu privire la obligativitate. Multe din persoanele înstărite la sate chiar și dintre învățători au angajat în serviciul lor copii în vârstă dela 10—16 ani, cari după lege trebuie să urmeze la școală.

Unii din membrii comitetelor școlare mai ales țin fără nici o teamă angajați ca servitori, copiii cari au vârsta legală și ii împiedică de a urma la școală.

Învățătorii de comun acord ii dau ca dispăruți și dacă mai au nefericirea să fie și orfani, motivează că n'are cine să-i întrețină și în caz că nu vin la școală, n'au pe cine urmări. Acești copii, nenorociți ai soartei, slujesc pe nimic, sunt goi și în cele mai multe cazuri fac servicii de pomană la îmbogățiți. Dacă patronii lor ar fi somați să le dea instrucția cerută, aceștia ii amenință cu darea afară, gonindu-i pe drumuri. Statul face sacrificii enorme pentru învățământ și tocmai populația săracă este chemată să se bucure de roadele învățăturai. Față cu dispozițiunile legii care prevede sancțiuni severe contra acelor cari fac asemenea abuzuri, cu onoare că rugăm să luați cuvenitele măsuri supraveghind de aproape aplicarea obligativității.

No. 3160—1925.

II.

Cu ziua de 1 Noemvrie a. c. trebuie să-și ia început cursurile de adulți de pe lângă toate școlaelle primare din județul nostru. Spre scopul acesta dispunem următoarele: Fiecare învățător-director va pregăti lista celor obligați a cerceta în anul școlar corente cursurile aceste. Obligativitatea se va aplica potrivit art. 89 din legea școlară. Orarul se va întocmi amăsurat dispozițiilor cuprinse în art. 80. La tot cazul însă cursurile pentru *adulte* (fete) se vor ținea separat și încă în orele de peste zi (2—5 d. a.). Unde nu se poate altfel, incuviințăm ca și cursurile pentru adulți (băeți) să-se țină în orele de după amiază. În cazurile aceste lecțiile pentru cursul primar se vor face în orele înainte de amiază. Învățătorii dela cursurile de adulți au să-și pregătească programa materiilor ce vor preda la ele. Dorim ca fiecare să fie în clar cu ce are de lucrat la aceste cursuri. Materiile predate vor fi trecute regulat într'un registru anume întocmit spre acest scop. Aducem la cunoștința tuturor, că numai acele lecții vor fi plătite, cari vor fi trecute în registru. Din partea revizoratului se vor lua toate măsurile de lipsă ca remunerațiile acestor cursuri să se primească regulat în fiecare lună.

ȘTIRI.

* *Comitele școlare sunt stăruitor rugate ca să ne achite de urgență abonamentele restante.*

* La începutul acestei săptămâni li s'au expediat tuturor chitanțele salariului de pe luna Octombrie.

* În zilele de 26 și 27 l. c. dl Inspector general *Dr. Alexandru Pleancu* a lucrat cu domnii revizori școlari din Regiunea Școlară IV. Sibiu. La ordinea zilei: *Chestiunea școalelor primare minore.*

* Sub președinția d-lui dr. C. Angelescu ministrul instrucțiunii, a avut loc în ziua de 23 l. c. la „Cassa Școalelor“ o consfătuire la care au luat parte d. P. Ghițescu, directorul general al învățământului primar și normal și toți inspectorii școlari din întreaga țară împreună cu revizorii școlari.

Cu această ocazie s'a stabilit că cursurile complimentare fac parte integrantă din învățământul primar. Odată cu dezvoltarea cultivei orășenești și săteanul având nevoie de o cultură cât mai apropiată de cea a orășeanului, ministerul a dispus ca aceste cursuri complimentare să fie cât mai complet predate.

S'au mai discutat modalitățile ținerii corespondenței cu centrele școlare; s'a cerut inspectoratelor ca până cel mai târziu la 25 Decembrie să depună la minister rapoartele generale cu privire la mersul învățământului din anul școlar expirat și a se semna observațiunile personale ce au a le face fiecare inspectorat asupra

învățământului pentru noul an școlar.

În privința amenzilor ce le prevede legea pentru obligativitatea învățământului primar, d. ministru Angelescu a recomandat inspectorilor școlari ca ele să fie aplicate numai în cazurile extreme.

În privința cursurilor de adulți, se atrage atenția inspectorilor și revizorilor școlari că dacă ele au dat oarecari rezultate totuși nu au corespuns așteptărilor.

D. ministru recomandă inspectorilor școlari să se ocupe mai de aproape de această chestiune. Ca încheere, d. ministru a promis ca în cel mai scurt timp să rezolve chestiunea stabilizării organelor de control cari n'au primit nici decretul de definitivat întrucât interesul învățământului cere ca aceste organe să aibe o continuitate de acțiune căci numai astfel s'ar ajunge la o mai bună cunoastere a diferitelor chestiuni școlare locale.

* Ministerul instrucțiunii a trimis tuturor școalelor secundare dispozițiuni severe în privința obligativității uniforme școlare cu începere din anul școlar curent. Impunerea uniforme școlare este o măsură de ordine și disciplină, ea fiind în același timp și un mijloc de nivelare a contrastului între copiii săraci și bogați. Se interzice tunderea părului elevelor începând din clasa IV. sec. Elevii din clasa VIII. vor fi obligați numai la portul șepcii de uniformă și al numărului.